

SLA MET SPEKJES

Blijspel in twee bedrijven

door

J.F. DOBBELAAR

TONEELUITGEVERIJ VINK B.V.
Tel: 072 - 5 11 24 07
E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl
Website: www.toneeluitgeverijvink.nl

VOORWAARDEN

Alle amateurverenigingen die het stuk: **SLA MET SPEKJES** gaan opvoeren, dienen in alle programmaboekjes, posters, advertenties en eventuele andere publicaties de volledige naam van de oorspronkelijke auteur: **J.F. DOBBELAAR** te vermelden.

De naam van de auteur moet verschijnen op een aparte regel, waar geen andere naam wordt genoemd.

Direct daarop volgend de titel van het stuk.

De naam van de auteur mag niet minder groot zijn dan 50% van de lettergrootte van de titel.

U dient tevens te vermelden dat u deze opvoering mag geven met speciale toestemming van het I.B.V.A. Holland bv te Alkmaar.

© 2001 Anco Entertainment bv - Toneeluitgeverij Vink bv

Internet: www.toneeluitgeverijvink.nl

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, verfilming, video opname, internet vertoning (YouTube e.d.) of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Het is niet toegestaan de tekst te wijzigen en/of te bewerken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Vergunning tot opvoering van dit toneelwerk moet worden aangevraagd bij het Auteursrechtenbureau **I.B.V.A. HOLLAND bv**

Postbus 363

1800 AJ Alkmaar

Telefoon 072 - 5112135

Website: www.ibva.nl

Email: info@ibva.nl

ING bank: 81356 – IBAN: NL08INGB0000081356 BIC: INGBNL2A

Geen enkele andere instantie dan het IBVA heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

Auteursrechten betekenen het honorarium (loon!) voor de auteur van wiens werk door u gebruik wordt gemaakt!

Auteursrechten moeten betaald worden voor elke voorstelling, dus ook voor try-outs, voorstellingen in/voor zorginstellingen, scholen e.d.

Vergunning tot opvoering:

1. Aankoop van minimaal **8** tekstboekjes bij de uitgever.
2. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart (tevens bewijs van aankoop), met uw gegevens, naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
3. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Vergunning tot HER-opvoering(en):

1. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart met uw gegevens naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
2. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Opvoeringen zonder vergunning zijn niet toegestaan en strafbaar op grond van de Auteurswet 1912. Zij worden gerechtelijk vervolgd, terwijl de geldende rechten met 100% worden verhoogd. Het tarief wordt met 20% verhoogd voor opvoeringen waarvoor geen toestemming werd aangevraagd binnen drie weken voorafgaand aan de voorstelling.

Het is verboden gebruik te maken van gekregen, geleende, gehuurde of van anderen dan de uitgever gekochte tekstboekjes.

Rechten BELGIË: Toneelfonds JANSSENS, afd. Auteursrechten,

Telefoon (03)3.66.44.00,

E-mail: bestellen@toneelfonds.be en Website: www.toneelfonds.be.

Geen enkele andere instantie heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

PERSONEN:

Wimpje Dees - de ongeveer vijftigjarige boer

Marie - zijn vrouw

Francien - hun dochter

Jan - hun zoon

Fre - de knecht

Ina - de meid

Jane - de moeder van Marie

Jansen - man

DECOR:

Het decor dient aangekleed te worden in de sfeer van de jaren '60. Er moet minimaal één deur zijn; liefst twee. Een grote eettafel met minimaal zeven stoelen. Een fornuis uit die tijd. Een plank of rekje aan de muur waar drie identieke flessen kunnen staan; goed zichtbaar voor het publiek. Drie identieke flessen. een liter azijn. Een erg grote pan, een kleine pan, een pollepel, melk, een pijp, een kast, een koffiekannetje en enkele bekers. Een suikerpot met suiker (op tafel) en een erlenmeyer.

De spelers zijn gekleed in de sfeer van de jaren zestig, maar typisch voor een boerenbedrijf uit die tijd. De knecht Fre Wullemsen draagt een overall, de boer mogelijk een pet.

EERSTE BEDRIJF

(Marie staat aan het fornuis en roert krachtig met de pollepel in de pan; ze neemt een schep sla met spekjes en kwakt die hoorbaar terug in de pan; roert verder. Wimpje en Jan komen op; Wimpje heeft een erlenmeyer in de hand, waarin jenever (water) zit. Jan gaat zitten, Wimpje pakt een paar borrelglasjes uit de kast)

MARIE: *(blijft roeren)* Zo, zijn jullie daar? De koffie is ondertussen oud geworden.

WIMPJE: Ja, daar zal al wel een vel op staan, maar we hoeven ook geen koffie meer, da's maar oudewijvendrank. Hier *(houdt erlenmeyer omhoog)* heb ik stooksel nummer 214 en geloof me, daar gaan we rijk van worden, Marie.

MARIE: Alweer? Als we iedere keer rijk zouden worden van dat stinkende goedje dat uit die oude ketels in het varkenskot komt, dan woonden we hier niet meer.

WIMPJE: Nee, Marie, daar heb je gelijk in. Dan lieten we een aardige villa bouwen in Soestdijk.

JAN: Ja, en Koningin Juliana en prins Bernhard maar jaloers zijn!

WIMPJE: Maar nu is 't moment toch echt aangebroken hoor, Marie. Wat Jan en ik nu gestookt hebben, daar gaan we de wereld mee veroveren. En ik durf te wedden dat prins Bernhard d'r op een dag ook van zal drinken. Want die lust graag een borreltje, heb ik wel eens gehoord.

MARIE: Ja, dat denk ik ook. Maar of een prins van koninklijken bloede nog eens dat vergif uit ons varkenskot gaat drinken! Zeg je er dan bij dat 't illegaal gestookt is ook?

WIMPJE: Hè, Marie, zeur nou 's een keertje niet. Dit is een belangrijk moment voor onze familie. Kom, Jan, je moeder zal wel niet willen proeven. Schenk jij de glasjes maar eens vol. *(Jan schenkt)*

MARIE: In plaats van zelfgestookte jenever te drinken, kunnen jullie beter hard werken op 't land of in de stal.

JAN: Maar, moeder, wees blij dat we onze blik verruimen, dat we werken aan een andere toekomst. Op een dag hebben we geen koeien en geen varkens en geen suikerbieten meer nodig om dit armoedig bestaan te lijden. Op een dag hebben wij een eigen

fabriek. Vader wordt dan directeur en ik onderdirecteur, totdat vader met pensioen gaat en dan word ik directeur. En dan rijden we in een Mercedes, in plaats van op een oude fiets. Dan laten we een villa bouwen of een bungalow ergens midden in het dorp. De mensen zullen tegen ons opkijken en vragen of ze alstublieft in onze jeneverfabriek mogen komen werken...

WIMPJE: *(pinkt een traan weg)* Jan, wat heb je dat mooi gezegd, jongen. Ik schiet er van vol.

MARIE: Ja, 't lijkt inderdaad of je al vol zit. Heb je al van dat spul gedronken soms?

JAN: Ja, vader. Misschien zal ik tijdens de opening van de fabriek het woord voeren...

WIMPJE: Nou... eeh Jan, dat wou ik eigenlijk aan burgemeester de Pre vragen, zo iemand mag je niet passeren, begrijp je? *(Jan knikt teleurgesteld maar begrijpend)*

MARIE: Is 't nou eindelijk eens klaar met die flauwekul? Prins Bernhard en burgemeester de Pre... Net of die niets beters te doen hebben dan dat vergif van jullie.

WIMPJE: Marie, je hebt geen vertrouwen in ons, wacht maar...

MARIE: Ja, tot die villa in het dorp klaar is. Burgemeester de Pre zal ook wel jaloers zijn denk ik.

WIMPJE: Let maar niet op je moeder, Jan. Dat mens kan nou eenmaal niet groot denken. Ik wil alleen maar zeggen: *(houden hun glas nu hoog)* op de fabriek! *(Wimpje en Jan nippen beiden voorzichtig van hun glaasje, kijken elkaar een moment aan en beginnen dan allebei tegelijk te hoesten)*

MARIE: Volgens mij is 't goed spul om aan de koeien te geven als ze scherp hebben. *(schenkt twee koppen koffie in)* Hier, drink liever die oude koffie op; als je d'r flink wat suiker in doet, proef je niet dat ze oud is. *(Jan en Wimpje doen veel suiker in de koffie en drinken het met een vies gezicht)*

WIMPJE: Marie, wat eten we eigenlijk?

MARIE: Sla met spekjes. Ik heb een grote pan gemaakt...

JAN: Het is toch niet waar? Is 't weer voor veertien dagen?

WIMPJE: Jan, dat weet je, als de drukke tijd er aankomt, eten we altijd een paar weken achter mekaar sla met spekjes. Zo is 't nou eenmaal in 't boerenbedrijf. Trouwens met een ei erbij en een

beetje slasaus is 't best lekker.

MARIE: Ja, en over drukte gesproken; ik heb vandaag genoeg te doen want moeder ligt ziek te bed...

WIMPJE: *(met een schijnheilig gezicht wrijft hij in z'n handen)* O, toch niks akeligs hoop ik...

MARIE: Nou, ze denkt dat ze een kou op d'r blaas heeft. Ze heeft d'r plas in een fles gedaan en die zou Ina eigenlijk wel naar dokter Elenbaas moeten brengen, dan kan die 't onderzoeken.

JAN: Nou, dokter Elenbaas liever dan ik!

WIMPJE: 'k Zou 't maar naar de veearts brengen! Haha!

MARIE: Toe, zo praat je toch niet over je schoonmoeder!

JAN: Maar wat doen we nou met dit stooksel? *(houdt erlenmeyer omhoog)*

WIMPJE: Ach, 't is een beetje sterk misschien, maar als we 't eens een tijdje laten staan, wordt 't vast wel beter. *(haalt een jenever pul uit de kast en schenkt de jenever uit de erlenmeyer over in de pul)* Zo, dan gaan we nu terug naar 't land. Marie, de jenever zit in de pul, hier op tafel.

MARIE: Ja, als prins Bernhard langskomt, zal ik hem laten proeven hoor! *(Wimpje kijkt kwaad naar Marie, wil nog wat zeggen maar weet niet wat. Machteloos gaan hij en Jan af. Marie gaat nu zitten met een kopje koffie. Francien komt op)*

FRANCIEN: Zo, hèhè, da's gebeurd.

MARIE: Waar heb jij nou weer gezeten?

FRANCIEN: In 't dorp natuurlijk! Ik moest nog naar de Spar en naar Gerrit de Zeeuw. En ik had de wind tegen, bah! Soms wou ik dat we in 't dorp zelf woonden in plaats van hier aan de Groenstraat...

MARIE: Wel, je bent al net als je vader en je broer, die willen een bungalow midden op 't dorp laten bouwen.

FRANCIEN: Maar daar staat 't gemeentehuis en de kerk. Trouwens, waar willen ze dat van betalen?

MARIE: Ze denken dat ze rijk zullen worden van die zelfgestookte jenever.

FRANCIEN: Ha, je wordt nog eerder rijk van water naar de zee dragen, dan van dat stinkende spul dat zij in 't varkenskot maken.

MARIE: Ik wou dat die mannen zich nuttig zouden maken in plaats

van die onzin; andere mannen zijn serieus bezig met de kost verdienen...

FRANCIEN: Gut, moeder, nu je dat zegt... ik hoorde bij de Spar zeggen dat er een mijnheer had gevraagd naar een kamer om een tijdje te logeren. Hij moest werken op de cokesfabriek geloof ik dat ze zeiden... Het was een echte heer uit Holland ergens en ze hadden hem naar kapper Lensen gestuurd.

MARIE: Kijk, dat lijkt me nu wel iets... Zo'n echte heer over de vloer, een interessante man waar je nog geld aan verdient ook.

FRANCIEN: Bel dan naar kapper Lensen, misschien heeft hij nog geen kamer!

MARIE: Ja, maar waar moet ik hem dan laten?

FRANCIEN: In Jan z'n kamer; uitzicht op de tarwe!

MARIE: En Jan dan?

FRANCIEN: Die kan toch wel in de schuur slapen? Dan is hij dicht bij z'n werk, da's goed voor 'm.

MARIE: Zou 'k durven bellen?

FRANCIEN: Ik zal 't wel doen, wacht maar. *(Francien af. Marie roert nog eens in de pan. Ina komt binnen)*

INA: Waar is iedereen? Ben ik te laat voor de koffie soms? Ik had m'n handen ook vol aan die melk.

MARIE: *(gaat weer zitten)* Jan en de baas zijn naar 't land, die hebben hun kostbare tijd vanmorgen al verdaan met die stomme jenever en Francien is aan 't bellen naar 't dorp. Misschien hebben we straks een deftige kostganger!

INA: Daar zit ik net op te wachten. Alsof ik nog niet genoeg te doen heb!

MARIE: *(boos)* Daar hoef jij je helemaal niet druk over te maken. Trouwens, ik heb jouw werk al gedaan en een grote pan met sla met spekjes gemaakt. Voorlopig hoef jij niet voor eten te zorgen, want de eerste weken warmen we dat iedere dag op.

INA: Is 't weer zo ver?

MARIE: Wat zijn jullie toch allemaal ondankbaar! In de drukke tijd is 't toch alleen maar makkelijk als je alleen 't prakje maar op moet warmen. Afijn, daar bestaat geen discussie meer over.

INA: En als die deftige mijnheer hier in de kost komt, gaan we die dan

ook iedere dag sla met spekjes voorzetten?

MARIE: *(in verlegenheid gebracht; daar had ze nog niet aan gedacht)*
Ja, eeh. Nou, dan doen we er de ene dag 'n ei bij, de andere dag een tomaat en de volgende dag komkommer of augurken... Zo lijkt het toch iedere dag wat anders.

INA: Ja, dat lijkt me een feestmaal zeg!

MARIE: Ja hoor eens, als ik iedere dag iets anders voor die man moet klaarmaken, verdienen we er ook niets meer aan. *(Francien komt binnen; Marie kijkt haar vol verwachting aan)*

FRANCIEN: Nou, dat is geregeld hoor, moeder. Mijnheer Jansen was net bij kapper Lensen toen ik belde. Bij de kapper wisten ze ook geen raad met hem dus waren ze blij dat ik belde. Hij moest nog wat spullen inslaan en dan kwam hij naar hier.

MARIE: Mooi!

INA: Wat moeten we hier nou met zo'n deftige mijnheer; we zijn toch maar gewone mensen?

FRANCIEN: Gewone mensen ja, maar we doen helemaal niet onder voor zo'n deftig heerschap. 't Schijnt een ingenieur te zijn.

MARIE: Een inzeneur zeg je...wat interessant. Wat is dat eigenlijk?

FRANCIEN: Nou eeh... Een eeh, nou ja iemand met veel verstand zeg maar. Die man die zal wel veel weten van fabrieken en van cokes en zo. Maar 't is gewoon een man met twee benen en hij steekt zijn eten ook maar onder zijn neus.

INA: De sla met spekjes zal je bedoelen!

FRANCIEN: Is 't weer zover? Eten we weer twee weken achter elkaar sla met spekjes?

MARIE: Ja, Francien, we hebben de eerstkomende dagen niet veel tijd over. Zeker niet nu moeder ook nog ziek is. En ik dacht zo; we doen af en toe een tomaat in het eten, dan weer een komkommer of een augurk, dan is 't net of we iedere dag wat anders eten.

FRANCIEN: Dat is misschien nog niet zo'n gek idee. We zeggen gewoon dat dat Zaamslagse traditie is, daar zijn die stadse mensen soms helemaal gek op.

MARIE: Maar Francien, je gaat toch wel fatsoenlijk doen tegen die mijnheer hè? Als hij binnen een paar dagen hier vertrekt, omdat we hem niet netjes behandelen, verspelen we niet alleen dat geld, maar dan weet ook iedereen in het dorp dat binnen een paar

dagen. En dat zou toch een schande zijn!

FRANCIEN: Maak je maar geen zorgen, moeder. Ik kan me heus wel gedragen. Maar heb je al aan oma gedacht; die heeft 't niet zo op vreemden. Ik weet nog dat ze eens een Hollander met een stok van 't erf gejaagd heeft.

MARIE: *(aarzelend)* Ja, da's waar. Daar heb ik niet aan gedacht. Maar moeder is nu ziek en ligt in bed. De eerste dagen hoeft ze die man niet te zien. We zeggen gewoon tegen haar dat de dokter heeft gezegd dat ze 't bed moet houden.

INA: Maar als die mijnheer hier nou eens een half jaar blijft! Je kunt 't oude mens toch niet zes maanden in bed houden!

FRANCIEN: Dat lijkt me niet. Het ruikt er nu al niet al te fris!

MARIE: In die tussentijd bedenken we wel wat. Als we maar 's een paar dagen speling hebben.

FRANCIEN: Als dat maar goedkomt, moeder.

INA: Ik vind 't maar niks, al dat toneelspel.

MARIE: Jij moet niet steeds lopen klagen, Ina. Werk maar gewoon mee. En jij, Francien, hou je fatsoen voor die mijnheer.

FRANCIEN: Maak je geen zorgen. *(Fre komt op)*

FRE: Ik heb nog geen tijd gehad om koffie te drinken; is er nog?

MARIE: Ja, ze is wel een beetje oud, maar 't kan nog wel hoor, Fre. Ina. *(Marie maakt een hoofdbeweging naar Ina waaruit die begrijpt dat ze koffie moet inschenken voor Fre. Ina doet wat van haar verlangd wordt)*

INA: Alsjeblieft!

FRE: Dankjewel. *(begint te roeren in zijn koffie. Francien komt naast hem zitten, heel dicht bij hem, waar hij erg zenuwachtig van wordt)*

FRANCIEN: En kun jij je wel een beetje gedragen, Fre, als er straks een deftige mijnheer komt? *(Fre roert heel driftig met zijn koffie en kijkt schuw naar Francien en naar haar hand die ze op zijn schouder gelegd heeft)*

FRANCIEN: Of schuilt er in jou een wildeman, Fre? Een oermens?

FRE: Eeeh, ik eeh... hoezo... eeh een deftige mijnheer?

INA: Ja, straks komt er hier een heuse ingenieur, die komt hier op kamers. *(Wimpje op, zonder dat Fre dat ziet)*

FRE: Nou, daar zal de baas blij mee zijn!

WIMPJE: Waar zal ik blij mee zijn?

MARIE: Blij of niet, Wim, ik heb een kamer verhuurd aan een inzeneur.
Straks is hij hier.

WIMPJE: En aan mij wordt niets gevraagd?

MARIE: Wat valt daar over te vragen? Aan die deftige mijnheer valt tenminste geld te verdienen. Dat kunnen we van dat flesjeswater van jou niet zeggen.

WIMPJE: Ik wil helemaal geen pottenkijkers op het hof. Straks komt hij er nog achter dat we stoken.

MARIE: Je stookt maar niet als die man hier is.

WIMPJE: Ja, da's helemaal mooi. Misschien staat 't hem hier wel aan en blijft hij hier voor altijd.

MARIE: Dat zou dan mooi uitkomen, want dan verdienen we al die jaren een makkelijk centje bij en kun jij die ketels van je aan de wilgen hangen. En nog wat, Wim, moeder kan er maar beter even niets van weten, want ze heeft 't niet zo op Hollanders, zoals je weet...

WIMPJE: Of ik dat weet... *(begint te lachen)* ... weet je nog dat ze die Hollander toen met een stok achterna ging? Hahaa, wat hebben we toen gelachen.

FRANCIEN: Ja, maar die Hollander niet.

MARIE: En dat kunnen we nu niet gebruiken, Wimpje. Moeder ligt toch in bed en we gaan tegen haar zeggen dat ze van de dokter het bed moet houden...

WIMPJE: O, dat hadden we al jaren eerder moeten verzinnen...

MARIE: Toe, Wim...

WIMPJE: Kunnen we dan ook niet zeggen dat ze veertien dagen niet mag praten...

INA: Vanwege een blaasontsteking? Daar trapt zelfs 't ouwe mens niet in. *(Jan komt op)*

JAN: Nou nou, 't is hier gezellig. En ik maar werken!

FRANCIEN: 't Zal met jou wel gaan. En over werk gesproken: ga je kamer maar 's fatsoeneren. Straks komt er hier een ingenieur en de eerstkomende weken slaapt hij in jouw bed.

WIMPJE: O, dat valt dan weer mee; hij slaapt dus niet tussen ons in, Marie?

MARIE: Doe toch niet zo gek! Als je maar weet dat je je fatsoen gebruikt tegen die mijnheer hoor!

WIMPJE: Ja mens, ik ga de rode loper uitleggen en mijn zondagse pak aandoen, nou goed?

JAN: Ja maar, hoho, wacht eens even. Hoezo moet die man in mijn bed? Ik ben daar helemaal niet op gesteld; mannen in mijn bed!

INA: Je hoeft er ook niet bij te liggen, sufferd.

WIMPJE: Tenzij je dat graag wilt natuurlijk! *(Jan kijkt verontwaardigd)*

FRANCIEN: Jij slaapt zolang in de schuur, Jan.

JAN: Da's fraai, in de schuur nogal?

FRE: Wat is daar fout mee? Ik slaap al jaren in de schuur.

FRANCIEN: En is die daar niet knap van geworden, onze Fre? *(ze kijkt hem lachend aan; Fre wrijft het zweet van zijn voorhoofd)*

FRE: Eeh... Zeg, baas, heb je Bertha '58 al gezien?

WIMPJE: Nee, Fre, ik ben nog niet in de stal geweest. Wat is er met Bertha?

FRE: Ik denk dat ze koliek heeft. Ze staat er zo krampachtig bij en ze kijkt zo eigenaardig.

WIMPJE: Jij hebt er een goede kijk op, Fre. Dat kan ik wel aan jou toevertrouwen. Maar houd er geen open vuur bij, want dat kan soms fout aflopen.

JAN: Ja, als die koe een scheet laat, vliegt heel de schuur in de lucht.

MARIE: Jan!!!

Als u het hele stuk wilt lezen dan kunt u via www.toneeluitgeverijvink.nl de tekst bestellen en toevoegen aan uw zichtzending.

Voor advies of vragen helpen wij u graag.

 info@toneeluitgeverijvink.nl

 072 5112407

TONEEL
UITGEVERIJ **INK**

“Samenspelen” is ons motto